

Ishaja vask dan rasen sobot, nedelj
in praznikov.
Issued daily except Saturdays,
Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniki prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 S. Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIX. Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 16, 1932, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., TOREK, 4. FEBRUARJA (FEB. 4), 1936. Subscription \$6.00 Yearly STEV.—NUMBER 24

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Liga narodov namerava poostriiti bojkotno akcijo

Italijansko blago še vedno prihaja v države, ki so odobrile ekonomske sankcije proti fašistični državi. Petdeset držav ustavilo izvoz orožja in municije v Italijo. Poljska ne bo poslala svojih reprezentantov na ženevsko konferenco, na kateri bodo razpravljali o oljnih sankcijah. Abesinska armada se pripravlja na ofenzivo

Policija pretepla vodjo brezposelnih
Protest proti religiozi ključki in policijski brutalnosti

Madison, Wis. — (FP) — Tukajšnja policija je barbarsko pretepla Eugena Frista, vodjo brezposelnih, ko je šel 16. januarja na čelo deputacije na okrajni religiozi urad, da dobi pomoč za nekaj brezposelnih družin. Ves obraz ima razbit in sprednji del lobanje je na štirih mestih prebit.

Relifna situacija v tem okraju (Dane) je že dolgo časa silno notorična. Načelniki relifa so se razvili v pravo kliki, ki na vso moč šikanira brezposelne ter jim zanika pomoč. Med temi tirani in brezposelnimi je že večkrat prišlo do konflikta. V ječo je bilo vrženih že tudi več voditeljev brezposelnih, ki so organizirani v postojanki državne Workers Alliance.

In ko je omenjeni dan prišla deputacija v religiozi urad s pritožbami in prošnjami za pomoč, je bila enostavno izgnana iz urada. Dva policaja pa sta se brez vsakega vzroka lotila načelnika Eugena Frista, mu razbila glavo in ga vrgla v zapor. In ko je bila pozneje položena varščina in Fristo odpeljan v bolnišnico (v ječi ni dobil nobene zdravniške pomoči), so vsi poklicani zdravniki zahtevali plačilo vnaprej. Fristo je v kritičnem položaju.

Ta barbarski napad policije je dvignil večji protestni val. Razne skupine, med njimi progresivna in socialistična stranka, zveza brezposelnih in verske skupine, so organizirale Odbor za obrambo državljanov. Ta odbor organizira javni shod, na katerem se bo prala relifna situacija v tem okraju.

Dobra stran tega incidenta je to, da so družine, za katere se je potegovala deputacija brezposelnih, takoj dobile relif. Med temi je bila tudi neka družina, ki je bila v najhujši zimi brez premoaga. Nekemu "klientu" so dali ekstra relif in ga nagovarjali, naj priča, da je policija napadla Frista v samoobrambi. Na drugi strani pa priče pravijo, da je bil napad popolnoma neprovociran.

Mooneyjeva razprava se še vedno vleče
San Francisco, Calif. — Razprava glede prošnje Toma Mooneyja za takojšnjo izpustitev iz zapora, katere se je imela obnoviti 3. februarja, je bila spet preložena na 10. februarja. Tom Mooney zahteva izpustitev iz dosmrtni ječe na podlagi dokazila, da je bil pokriven in obsojen na temelju krive pri-sege.

**Toča ubila 26 črn-
cev v Južni Afriki**
Johannesburg, Južnoafriška Republika, 3. febr. — Strahovito ne-
počasno razjelo v okolici Settlers-
v Trusvalu. Toča, debela ka-
k kosovi orehi, je ubila 26
črnih in sedem drugih je-
tencev. Poplavi v 15 minutah
so uničili 15 palcev dežja.

Domače vesti

Iz Minnesote
Ely, Minn. — V bolnišnici je umrl Louis Moravec, star 33 let. Sedem let je bil v tem zavodu za jetične. Zapušča mater, staro 75 let in osem bratov.

Clevelandske vesti

Cleveland. — Louis Erste in njegova žena sta zadnji četrtlet slavila srebrni jubilej svojega zakonskega življenja. — Te dni je umrl Bartel Tomič, star 48 let in po rodu Hrvat. V Ameriki je živel 29 let in tu zapušča ženo, dva sinova in dve hčeri. — Sophie Blatin v Euclidu je prejela žalostno vest, da je v Trnju pri Krškem umrla njena mati Neža Bizjak v starosti 69 let. V Ameriki zapušča dve hčeri in drugo v Nemčiji. — Charles Penko je tudi prejel žalostno vest, da je v Perjah pri Zagorju na Notranjskem umrla njegova mati Marija Penko v starosti 84 let. V Ameriki zapušča tri sinove, v starosti domovini pa sina in tri hčere.

Očala za Ameriško Domovino

Chicago. — Kadar cleveland-
ska Ameriška Domovina čita članke v Prosveti, naj si natakne dobra očala, da bo videla, kaj čita. Če bi videla, kaj je čitala v članku "Ameriški hlapci", bi lahko vedela, da se ta članek tiče le hlapcev iz Amerike, ne pa angleških, Stalinskih in drugih hlapcev iz Evrope. V ostalem je all right, da se Domovina zani-
ma za Prosvetne članke o hlapcih, saj sama spada med trobila hlapcev.

6000 let staro biva- lišče v Jeruzalemu

Jeruzalem, Palestina, 3. febr. — Profesor John Garstang, angleški arheolog, poroča, da je našel v Jeruzalemu ostanke človeškega bivališča, ki je eksistiralo pred več kot 4000 leti pred Kristom in katero spada v dobo, ki je bila na meji novokamene in bronaste dobe. Bivališče je bilo iz na solnce posušene opeke, okroglo in imelo je dve okni in dve nadstropji.

Litvinov razkačil rahločutne Angleže

Objavil je svoj razgovor z novim kraljem

London, 3. febr. — V angleških uradnih krogih je velika jeza nad sovjetskimi komisarjem za zunanje zadeve Maksimom Litvinovom, ki je zadnji teden predstavljal Sovjetsko unijo pri pogrebni ceremoniji za pokojnim kraljem Jurijem v Londonu in po pogrebu je imel privatni sestanek z novim kraljem Edwardom. Litvinov je kasneje povedal vsakomur, ki ga je hotel poslušati, kaj sta govorila s kraljem.

Litvinov je povedal, da ga je novi angleški kralj vprašal, zakaj je sploh bila potrebna revolucija v Rusiji. Litvinov mu je pojasnil, zakaj je bila potrebna. Nato je kralj vprašal, kaj je bilo treba ustreliti carja in njegovo družino. Litvinov mu je tudi to pojasnil. Sodba Litvinova o novem kralju je, da je Edward VIII. naveden Anglež srednjega znanja, kateri čita malo in to samo eden časopis.

Ruski učitelj obtožen umora

Moskva, 3. febr. — Ivan Asinbajer, učitelj v Sverdlovsku, je bil aretiran na obtožbo umora desetletne šolarke, ki ga je obdolžila širjenja protisovjetske propagande med šolarji in je zaradi tega izgubil službo. Zrtv učiteljevega maščevanja je bila Olga Janalina, katero je vrgel v vodnjak. Asinbajer, sin kulaka (premožnega kmeta), se bo moral v kratkem zagovarjati pred sodiščem v Sverdlovsku.

Vpliv nacijskih šol se razširja

Berlin, 3. febr. — Kako se nacijska načela širijo tudi na Bavarskem, ki je katoliška dežela, so pokazale zadnje volitve, pri katerih se je večina staršev izrekla za nacijske šole. Okrog 36,000 glasov je bilo oddanih za nacijske šole, za katoliške pa 19,000 glasov. (Drugo poročilo Kristom in katero spada v dobo, ki je bila na meji novokamene in bronaste dobe. Bivališče je bilo iz na solnce posušene opeke, okroglo in imelo je dve okni in dve nadstropji.)

KAJ DOLOČA NEUTRAL- NOSTNI ZAKON

Italijanska fašistična
kampanja ni ostala
brez uspeha

ODSEK SPACIL OSNUTEK

Washington. — (FP) — Naj-
važnejša zakonodaja, ki je zdaj
pred kongresom, je osnutek za
nov neutralnostni zakon, ki naj
namenosti sedanega, kateri po-
teče 29. februarja. Za ta zakon
se zanimajo široke plasti, prista-
ši miru, vojni profitarji in
italijanski fašisti. Vsi delujejo
po svoje za ali proti zakonu.

Koridorji obeh kongresnih
zbornic in tudi drugih vlad-
nih uradov so zadnje čase
polni lobistov, med katerimi
so deputacije ameriških Italija-
nov in pristaev Mussolinijevega
fašizma jako prominentne. Na
poslance pritiskajo z vseh strani.

Osnutek, kot ga je predložil
nižji zbornici njen odsek, vsebu-
je sledeče provizije:

1. Prepoved orožja, municije
in vojnega materiala vsem zuna-
njim državam kakor hitro se za-
pletejo v vojno.
2. Predsedniku daje zakon
moč, da lahko podvrže embargu
surov vojni material — olje, pre-
mog, železo, bombaž itd. — ozi-
roma izvoz omej na normalno
točko v mirnem času.
3. Riziko trgovanja z v vojno
zapletenimi državami bi ameri-
ški kapitalisti prevzeli na svojo
odgovornost.
4. Pasport za potovanje na la-
djev v vojno zapletenih držav bo
dobil ameriški državljan le na
lastno odgovornost.
5. Prepoved prevažanja em-
bargirane vojnega materiala
na ameriških ladjah.
6. Zaprtje ameriških prista-
nišč izjem vojnih držav.
7. Prepoved večinoma vseh po-
sojil in kreditov vojnim drža-
vam.

Te točke so bile v originalnem
osnutku administracije. Propa-
ganda s strani vojnih profitar-
jev in italijanskih fašistov pa je
bila tako močna, oziroma odsek
(Dalje na 3. strani.)

Beg srbohrva- ških komunistov

Pariški list poroča o trp-
jenju političnih jet-
nikov v Rusiji

Pariz, 3. febr. — Tukajšnje
glasilo Trockijevih komunistov
"La Verite" je objavilo dopis
srbohrvaškega komuniste Anto-
na Čiliga, ki je pred kratkim
pobegnil iz sovjetske Rusije.
Čiliga, ki je bil svojočasno član
politbiroja komunistične stran-
ke v Jugoslaviji, je bil pet let v
Rusiji. On in še dva srbohrva-
ška komuniste S. Dragić in M.
Dedić so bili pred tremi leti a-
retirani na obtožbo, da se paj-
dajo s trockisti in od takrat
so jih vlačili iz zaporov v zapor,
dokler se ni Čiliga pred nekaj
meseči posrečilo, da je zapustil
Rusijo. Ostala dva Jugoslava-
na sta še vedno v boljševiškem
koncentracijskem taboru.

Čiliga piše v svojem dopisu,
da je mnogo stotin tujezemskih
komunistov, ki so se zamerili
Stalinovim oblastnikom, danes
v sovjetskih ječah in med temi
so tudi trije prominentni mada-
žarski komunisti. Dalje piše
Čiliga, da je med onimi komu-
nistami, socialisti (menševiki) in
socialnimi revolucionarji, ki u-
mirajo gladi in mrazi po kon-
centracijskih taboriščih na mra-
nem ruskem severu, veliko šte-
vilo nekdanjih Leninovih tova-
rišev, ki so trpeli preganjanje
še pod carjem. Poleg Kamene-
va, Zinovjeva in drugih bivših
voditeljev so v zaporu tudi sta-
ri boljševiki Smilga, Zalutski,
Kuklin in drugi; dalje bivši čla-
ni centralnega odbora komu-
nistične stranke v Rusiji Medve-
djev, Slapnikov in Sapronov.
Zadnji, Sapronov, ki leži težko
bolan v zaporu, je vodil revolu-
cijo v Moskvi leta 1917. V ve-
likem taborišču za politične je-
tnike v Verhne-Uralsku — piše
Čiliga — se nahaja okrog 200
desničarskih in levičarskih komu-
nistov, socialnih demokratov,
anarhistov, zionistov in
socialnih revolucionarjev, torej
ljudi, ki so vsi trpeli preganja-
nje za časa carja in ki so se
borili za svobodo v Rusiji ob
času revolucije.

Novi stroj pove- čal brezposelnost

Z njim naredi 3 možje
za 40 delavcev

Reading, Pa. — (FP) — Kon-
čno je le prišel stroj za zvija-
nje prestic. Prišel je, čeprav
so mnogi smatrali, da stroj
lahko opravi vsako delo, le za
zvijanje prestic ga je nemogo-
če izumiti. Teh manipulacij da
so zmogeli le izurjeni človeške
roke.

Ampak zdaj obeta stroj na-
rediti konec ljudi tej stroki. Z
njim bodo trije delavci naredili
lahko toliko dela kot z ročnim
delom 40 delavcev. Vsaj de-
lavci v tukajšnji prestarški in-
dustriji so pričeli to spozna-
vati.

Te stroje je pričela instal-
irati Bachman Pretzel kompani-
ja, podružnica American Cone
& Pretzel družbe, ki se je na
vse načine borila proti pekarski
uniji. Skušala je sklopiti kole-
ktivno pogodbo, diskriminira-
la je proti aktivnim članom u-
nije, organizirala kompanijsko
unijo in delavce tudi večkrat iz-
pila. Ker pa unije le ni mogla
uničiti, se je zatekla k iznadi-
tlem in zdaj je dobila stroj, ki
bo napravil revolucijo v zvija-
nju prestic.

Tukajšnja unija prestarjev
se zaveda, da stroja ne bo mo-
glo uničiti. Prišel je in bo o-
stal. Vse, kar delavcem pre-
ostaja, je prisiljenje American
Cone & Pretzel kompanije, da

FRANCIJA PRI- PRAVLJA NOVO ZVEZO Z RUSIJO

Ubiti hoče Mussolinijev
vpliv v Avstriji

NOVI PAKTI PRIHA- JAJO

Pariz, 3. febr. — Nova zveza
med Francijo in Sovjetsko unijo,
naperjena proti Hitlerju in Mus-
soliniju, je cilj velikih diploma-
tičnih aktivnosti v Parizu. Pier-
re-Etienne Flandin, francoski
zunanjni minister, je večer ob-
iskal rumunskega kralja, dočim
sta imela istočasno Nicholas Ti-
tulescu, rumunski zunanjni mi-
nister, in Victor Antonescu, finan-
čni minister, razgovore z bolgar-
skim kraljem Borisom. Sinoči je
dospel v Pariz tudi knez Star-
hemberg, avstrijski podkan-
cellar.

Glavno vprašanje teh razgo-
rov je bila ohranitev neodvisno-
sti Avstrije s pomočjo sovjetske
Rusije. Nova francoska vlada
hoče vsekakor odstraniti Musso-
linija kot zaščitnika Avstrije,
njegovo vlogo pa naj bi prevzela
Rusija. Tu je bilo naznanjeno,
da je bil Maksim Litvinov, so-
vjetski komisar za zunanje za-
vede, vprašan pred odhodom iz
Pariza, če je sovjetska vlada pri-
pravljena podpisati podonovski
zaščitni pakt. Podpis tega pakta
bi pomenil pomoč rdeče armade
v slučaju, da bi bila neodvisnost
Avstrije v nevarnosti. Rdeča ar-
mada kakor tudi armade male
antante (Rumunija, Jugoslavija
in Čehoslovakija) bi morale pri-
stopiti Avstriji na pomoč, ako
bi jo napadla nacijska Nemčija.

Sovjetski komisar ni hotel da-
ti direktnega odgovora Franciji
glede sklenitve nove vojaške zve-
ze, ki naj bi ščitila neodvisnost
Avstrije. Namignil je, da se so-
vjetska vlada noče vmešavati v
sfero centralne Evrope, a kljub
temu še vsoeno obstaja mož-
nost sklenitve podonavske konfe-
rence, katere se bo udeležila Ru-
sija in morda tudi Poljska.

Tu se vzdržuje mnenje, da bo
sosedje Avstrije zaradi kritič-
ne situacije v slednji državi pri-
stali na ekonomske žrtve, da se
zaščiti neodvisnost Avstrije. V
teku so tudi pogajanja glede po-
ravnavne spora med Bolgarijo in
Jugoslavijo, da Bolgarija izstopi
iz italijanskega tabora in se pri-
ključi državam male antante in
baltske zveze.

Nov osumljenec v Lind- berghovem slučaju

Trenton, N. J., 3. febr. — Ime
osebe, katero je Charles A.
Lindbergh videl v Bronxu tisto
noč, ko sta se on in dr. John F.
Candon ("Jafale") pogajala
glede odkupnine za ugrabljenega
otroka, je znano governorju
Hoffmanu. Ze takrat je bila v
teku preiskava, da se ugotovi
identiteta tiste osebe, ki pa se
je izjavila. Tudi sedaj ni zna-
no, če je governor našel pravo
osebo. Na konferenci, ki jo bo
governor imel ta teden z načel-
nikom državne policije Schwarz-
kopfom, bo Hoffman povedal
ime osumljene osebe, ki je bila
zadnje tedne predmet obširne
preiskave, katero so tajno vo-
dili governorjevi agentje. Pred
nekaj tedni bi bili agentje lah-
ko aretirali to osebo, toda Hoff-
man jih je opozoril, naj še ne-
kaj časa čakajo, da se ugotovi
druga podrobnosti.

tudi v drugih krajih, kjer ima
tovarne, prizna unijo. Ta druž-
ba dela prestice znamke Rold
Gold, Black Diamond, Reading
Brand, V-G in Bachman. De-
lavci lahko pomagajo uniji s
tem, da prisilijo na salunarje
in druge trgovce, da ne kupi-
jejo prestice teh znamk, dokler
družba ne prizna unije.

Krvava roža. (Narisan Jerger.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnost: na Zdravstveno društvo (vsebno) in Kanado
\$4.00 na leto, \$1.50 na pol leta, \$1.00 na četrt leta, na Čisto
in Čisto \$7.50 na leto, \$2.50 na pol leta, na četrt leta, na
\$1.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$4.00 per year, Chicago and Canada \$7.50 per year.
Foreign countries \$9.00 per year.

Člani glasnikov po doplačilu: Rokopisni dopisi in nezarodni
članki ne se vrstijo. Rokopisni literarni vsebine (črtice, po-
vesti, drame, pesmi itd.) se vrstijo poljubno le v skladu
s se pridruži politični.

Advertisements rates: Manuscripts of communica-
tions and editorial articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Naslov na vsa, kar ima sili s listom:

PROSVETA

3457-59 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

-138-

Škandal v jetnišnici

Leta 1924 se je ves civilizirani svet zgražal nad zločinom dveh abnormalnih študentov iz Chicago, ki sta zlorabila in usmrtila dvanajstletnega dečka. Ta dva študenta — Richard Loeb in Nathan Leopold — sta bila sinova bogatih židovskih staršev; nikdar jima ni manjkalo denarja in lahko sta si privoščila, to je kupila vse, kar se dobi za denar.

Pred nekaj dnevi je eden teh zločincev, Richard Loeb, umrl v jolietški državni jetnišnici nasilne smrti — razmesarjen z britvijo po mlademu jetniku, ki se je, kakor sam pravi, upri abnormalnim Loebovim zahtevam. Mlad jetnik iz Chicago, zaprt zaradi tatvine, je povedal, da ga je Loeb hotel z britvijo prisiliti k nemoralnemu dejanju, toda on mu je iztrgal britev iz roke in ga vsega razrezal.

Ko sta bila Loeb in Leopold pred sodiščem, je lahko ves svet izvedel, da sta, zlasti pa Loeb, abnormalna. Nobeno normalno človeško bitje se ne bi polotilo zločina, ki sta ga dva fanta izvršila. Clarence Darrow, ki je fanta rešil smrti na vesalih, je s pomočjo zdravnikov dokazal sodniku, da sta homoseksualca. To je bolezen, ki sili človeka, da se loti sebi enakega spola. Zdrav, normalen moški ne more tega razumeti in študi se mu, če samo pomisli na to početje, ampak homoseksualec ima največje veselje, če zalezuje moške. (Pri ženskah je tudi ta bolezen, samo ni tako razširjena kakor pri moških.) Darrow je pred sodiščem dokazal, da je ljudem ta bolezen prirojena in izvira iz abnormalnih žlez.

Zločinca sta bila obsojena v došmrtno ječo. To je bilo pametno. Poslana sta bila v državno kaznilnico, v kateri sta se svobodno kretala med ostalimi jetniki. To je pa bilo bedasto! Prav za prav sta spadala v bolnišnico, v kateri bi ju morali operirati. Ljudje te vrste, ki so abnormalni, ne spadajo v nobeno družbo, temveč morajo biti izolirani ali osamljeni, da ne pridejo z nikomur v dotik.

Človeška družba, in naj se še tako ponaša s svojo visoko civilizacijo, je z ozirom na postopanje z zločinci in abnormalneži še vedno barbarska. Kazenski motiv ni popraviljanje zločincev, temveč maščevanje za storjeni zločin. Barbarska justica vidi samo zločin, toda motiv, ki vodi v zločine, noče videti. In ko se maščuje nad zločinci, jih v zaporu vse skupaj pomeša, zdrave in bolne, ozdravljive in neozdravljive, da potem kužijo drug drugega — namesto da bi bili strogo ločeni po zločinskih nagibih. Velik odstotek zločincev sploh ne spada v zapore, pač pa v bolnišnico, v kateri bi morali biti toliko časa, da bi ozdraveli ali — umrli.

Barbarski kazenski sistem je torej kriv, da sta se dva mlada homoseksualca svobodno gibala v kaznilnici med normalnimi jetniki in nadaljevala svojo abnormalno razvado. Še več. Kakor kaže preiskava, sta imela posebne privilegije pri vodstvu jetnišnice; neovirano sta prejemale denar z doma in z denarjem utrčila svoj vpliv. Najbrže sta podkupila tega ali onega uradnika in si kupovala žrtve njune bolezni. Ta denarna korupcija izvira iz raketskega ekonomskega sistema. Slabo plačani uradniki radi kaj postrani zaslužijo.

Illinoiska državna jetnišnica v Jolietu je že dolgo vrsto let na slabem glasu zaradi korupcije in raznih drugih škandalov. Ni dolgo tega, ko je prišlo na dan, da je neki razpiti jetnik imel stalno zvezo z borzjani in iz ječe je vodil borzjanske kupčije; razume se, da je do dobrih plačil za te privilegije. Nekega dne je pa jetnik enostavno odkorakal iz jetnišnice in se odpeljal v Chicago, kjer je potem izvršil samomor, ko so ga izsledili.

Vse te afero dokazujejo, da glavne krivde za te razmere ne smemo iskati v posameznikih, ki izvršujejo zločine, oziroma ki imajo zločine v oskrbi, temveč v barbarskem in raketskem sistemu človeške družbe. Dokler bo družba na ta način "poboljšavala" zločince kakor dela danes, se bodo zločini abnormalnih ljudi nadaljevali tudi v "poboljševalnicah" in poboljšani ne bo nihče.

Bodoča družba ne bo več imela teatralnih sodišč, ječ, električnih stolov, vesal itd. po zgledih današnje barbarske justice — in trdno samo prepričani, da ne bo imela tudi takih zločincev, kakršnih je danes na tisoče in tisoče v zaporih. Z gospodarskim in socialnim preobratom odpadejo denarni zločini, kar bo pa abnormalni ljudje — la Loeb — bodo na varnem v bolnišnicah, v katerih bodo morali ozdraviti ali pa umreti.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Welfare klub

No. Chicago, Ill. — Vrhu desprejše, katere še ne bo kones, muči revno ljudstvo še huda zima. Tu v North Chicago je toplomer kar naprej pod ničlo in stavbinsko delo tudi. Ze šesto leto nam v delavnicah rjavi ograde, mi pa neustropno čakamo, odkje bo prikluka zaželjena prosperiteta, a zaman.

Pa kaj bi tarnali, to nič ne pomaga. Pojdimo rajši na delo in pogledimo, za katerim oglom se ta spaka skriva. Morda v politiki? Morda naši očetje v Springfieldu in Washingtonu ne izvedejo prav? To bomo izvedeli potom naših organizacij, naših klubov. Naš Welfare klub v No. Chicago je sklenil na decemberski seji, da se vrši redna letna seja 9. feb., na kateri se izvoli odbor za leto 1936. Na tej seji bo tudi več drugih važnih stvari, kakor že začeto delo vodne uprave za mesto North Chicago, starostna pokojnina, izbiranje kandidatov za letošnje volitve, poročila mestnih zastopnikov, o delovanju mestnega odbora in več važnih stvari.

Vabim občinstvo iz North Chicago, če še niste član tega kluba, da pristopite. Vsi na sejo Welfare kluba v nedeljo 9. feb. ob 2. popoldne v North School, North Chicago.

Matt Kirm, predsednik.

O tem in onem iz La Salleja

La Salle, Ill. — Rad čitam dopise iz raznih krajev in mislim, da jih tudi drugi. Prosveta se mi zato dopade, ker vidim vedno kaj zanimivega in podčelivega v njej. Potrebno bi bilo, da bi bili prirobeni večkrat taki članki kakor je bil Mary Jugrove v angleščini pod naslovom "The World's Biggest Racket". Pred 22 leti bi se jaz zgražal nad njeno predrznostjo, sedaj ji pa dam priznanje. Upam, da je omenjeni članek čitalo mnogo ljudi.

Nedavno sem bil za pričo rojakinji, ki je dobila državljanski papir. Izpraševalec ni bil tako strog ko včasih in tudi ni preveč izpraševal. Včasih so se bali anarhistov, sedaj se boje pa komunistov. Veti jih sovraženikov demokracije, fašistov, pa niti enkrat ni omenil. Najbolj špansko je bilo, ko je že prileten Mehikanec trdil, da ima šest otrok, vpisanih je bilo pa samo pet. Ko mu je sodni izpraševalec naštel imena vseh, se je mož podal, da jih ima samo pet. Potem, ko je pravilno odgovoril na vsa vprašanja o formi in delovanju naše vlade, je bil pohvaljen, da se je dobro naučil in je dobil papir. Skoro vsi prosilci, med njimi več naših rojakov in rojakinj, so dobili državljanske pravice.

Cudno se mi zdi, da je tudi brat Ule iz Milwaukeeja za Townsendov načrt za starostno pokojnino. Kot zaveden človek je pred kratkem gotovo čital uradni članek v Milwaukee Leaderju, kjer je bilo dobro raztolmačeno, zakaj je kaj takega pod današnjim sistemom nemogoče in nepraktično. Res bi bilo več dela, cene bi rastle, profiti pa tudi. V kratkem času bi denar ne imel četrtine današnje vrednosti. Sledil bi polom, velika zmešnjava in kakšen širokousten odrešenik, podpiran od velebiznisa. Netumo ljudstvo bi verjelo lepim obljubam in evo ti — fašizma. Sprememba pride, toda bodimo oprezn, da ne dobimo preveč nepotrebnega trpljenja. Ignoranca je naš največji sovražnik, zato v boj proti nji.

V Illinoisu se že pripravljajo za primarne volitve. Zavedni delavci se bodo držali proč od teh volitev in nagovarjali svoje prijatelje in znance, da store leto, ker demokratska in republikanska stranka nista za koristi delavcev. Imena volilcev bodo pozneje potrebna na peticiji za delavske kandidate. Skrbimo, da dobimo svojo listo. Ako voliš pri primarnih volitvah, ne moreš podpisati peticije manjšinske stranke.

Najbolj važno pa je, da podpiramo delavske liste namesto kapitalističnih. Ni dosti, da jih samo čitamo. Daj jih čitat tudi drugim. Velikokrat brez potrebe zapijemo ali zapravimo po par dolarjev. Pomislite, koliko bi lahko koristilo delavski stvari, ako

bi tisti denar šel za naročino dobrega lista vašemu znanцу ali prijatelju.

Sedaj je zopet čas, da se pritane na kongres za sprejetje amandmanta delavskih pravic. Za peticije pišite na Joint Committee for Workers Rights Amendment, Moxley Bldg., Chicago, Ill. Naša dolžnost je, da se malo pobrigamo za naše koristi, ker samo od sebe ne bo prišlo nič dobrega za nas.

Prav danes sem čital v Milwaukee Leaderju nasvet materam. Ako hočete, da vaši sinovi odrastejo v miroljubne moše, ne smete otrokom dajati orožja za igranje.

Kaj pa je z rojaki v Utahu in drugih zapadnih državah, da se nihče nič ne oglasi?

Anton Udovich, 573.

Pueblske vesti

Pueblo, Colo. — Še meseca decembra je lokalni list Star Journal poročal, da bodo po novem letu uposlili tri tisoč šeststo delavcev. Ko to pišem, je januar že skoraj minil, toda o izpolnitvi te obljube še ni nobenega sluha. Lahko rečem, da jih na delo čaka še vseh tri tisoč. Ako so jih kaj uposlili, dvomim, da to število znaša šeststo. Vsaj jaz ne vem, da je bil sploh kedo uposlen.

S takimi novicami pitajo nevedno delavstvo reakcionarni listi kot je Star Journal. Ta list bo gotovo zaslužil odklovanje prvega reda za laži, katere priobčuje in z njimi bega tukajšnje uboge delavce. Smo pač taki, da radi verjamemo obljubam. Resnico, katero označuje delavski listi, pa preziramo. Vseled tega je toliko ignorance pri nas. Mogoče se v do glednem času spametujemo, ako ne bo prepozno.

Naj omenim, da je tukajšnja zadruga imela letno sejo 19. januarja. Na tej seji je bil izvoljen nov direktorji za leto 1936 in podana so bila letna poročila. Iz njih je razvidno, da zadruga napreduje. In čeprav napreduje bolj počasi, je vseeno znano, da se počasi daj pride ko hitro. Tega pregovora se bomo držali tudi tukajšnji zadrugarji.

Ta delavska institucija, o kateri mogoče pozneje napišem več, obstoji bolje ko kdaj prej. Njeno desetletnico bomo praznovali meseca aprila. Nekateri elementi so ji že ob pričetku prerokovali pogin, češ, da delavci niso zmogni, da bi vodili tako trgovino. Našim nasprotnikom smo pa pokazali, da je vse izpeljivo z dobro voljo. Nam je v zadoščenje in ponos, da smo organizirani na zadržnem polju.

Naj še omenim, da bo društvo Orel št. 21 SNPJ dne 9. februarja ob osmih zvečer pri-

redilo predpusno veselico v svoji dvorani. Ker smo v prestopnem letu, bo na tej veselici dosti zabave. Imeli bomo takozvani "Leap Year Dance," katerega značilnost je v tem, da nežni spol volji plesalce. Vabi se vse člane in druge rojake iz Puebla in okolice na to veselico. Da bo gotovo lušno, lahko sodite iz tega, da bodo ženske imele prednost v dvorani.

Godba bo domača — Peček stari in mladi. Vstopnina za moške 25 in za ženske 15 centov. Člani, udeležite se te veselice in pripeljite svoje prijatelje, tako da bomo napolnili dvorano. Frank Boitezar, 21.

Obzorov urednik in aldermanske volitve

Milwaukee. — Ker je bolj prijetno dopisati kakor pisati, sem sledeje prepustil mlajšim in boljšim dopisnikom, da nas zastopajo v Prosveti in Proletarcu. Za pero zopet primem, ker urednik našega lokalnega lista Obzora menda misli, da lahko dela kar hoče, odkar je preminul naš stalni dopisnik Frank Novak, ki je čvrsto zastopal našo nasebino v naših delavskih listih. Njega res pogrešamo, toda ostali njegovi somišljeniki ne bomo dopuščali, da bi urednik Obzora blatil našo nasebino in naše kandidate z neresnico.

V Obzoru z dne 30. januarja čitam v odgovoru urednika nekemu dopisniku, kako to, da je naš dobri socialistični alderman v peti wardi, ki vsakemu rad pomaga, tako rad pomagat tudi svojemu sorodniku, ki niti ne živi v tej wardi, do mestne službe z letno plačo \$2400, za službenemu Slovencu, ki je za socialistični klub storil več ko vseh petnajst članov skupaj, pa ni mogel pomagati niti do skromnega zaslužka, ker ni denarja?

Ker je pisec teh vrstih že prej čital v Obzoru take očitke aldermanu Teschu in ker sem si predstavljal, da je to časnikarska raca, ki se ne bo ponavljala, se nisem maral spuščati v polemiko z urednikom Obzora. Njemu ni nobena stvar preizkoten in preumazana, da se je ne bi poslužil v korist svoje eksistencije. Pri klubu št. 37 imamo mnogo zaslužnih članov in večina je bila brez zaslužka, torej so bili prej upravičeni do mestnega dela kakor pa aspirant, katerega zagovarja Obzorov urednik. Toda pogledimo, koliko je resnice na takih trditvah, Stavtovihi namreč.

Lansko leto smo klubovi člani poklicali na sejo sodruga Tescha. Stavili smo mu razna vprašanja, na katera je točno odgovarjal in pojasnil našim nestranežem tako temeljito, da ni imel nikdo več nobenega ugovora. Pripomnil je tudi, kdor želi mestno delo, naj vloži prošnjo pri mestni komisiji za delo (civil service). Noben alderman ne more komu dati dela

Avstrijska amnestija posledica slabosti režima

Na Poljskem je pomilostil režim nad 30.000 političnih "zločincev", ki jih je zapiral prej fašistični Pilsudski režim. Pri zadnjih volitvah, ki so se vršile po nedemokratskem volilnem redu, je volilo le trideset odstotkov volilcev. To je bila lekcija režimu, ki se skuša oprati s pomilostitvijo.

Tudi avstrijska vlada je za božič izdala pomilostitev samo za obsojence zaradi februarškega upora. Vlada pa ni storila tega zaradi ljubezni ali pravičnosti do socialnih demokratov, ki so branili republiko, ampak zaradi svojih notranjih in zunanje-političnih težkoč. V tem pogledu ima največ zaslug angleški tisk, ki je sproti ožigosal barbarstvo proti socialni demokratom in delavska stranka, ki je poslala na Dunaj svoje zastopnike, da v brk poročila režimu, da tako ne pojde dalje. Zaradi tega javnega mnenja in posredovanja delavske stranke Avstrija ni dobila v Angliji posojila, zlasti tudi ne, ker se ni hotela priključiti sankcijam proti Italiji.

Iz zaporov so najbrže izpuščeni vsi naši sodrugi in sodružice, razen 16 obsojencev. Mednarodno socialistično gibanje pa zahteva, da se razširi pomilostitve na vse obsojence. Tudi ti so branili na barikadah avstrijske ustave in republiko, do česar so bili po vsej morali upravičeni. Pomilostiti pa je treba tudi one stotine obsojencev, ki so bili obsojeni na doletno ječo, ki so po zadušnem uporu "la galno" širili socialistični tisk in se borili proti črno-rumeni kontra-revoluciji. Pomilostiti je treba tudi one, ki se ob raznih pretvezah nahajajo že mesece v preiskovalnem zaporu. Mnogo jih je, ki sploh ne vedo, zakaj jih je režim oropal svobode.

Trije angleški laboriti pod vodstvom Greenwooda zahtevajo, da se dovoli povrnati vsem sučundovskim emigrantom. Ne mislijo pa pri tem na voditelje, ki so v emigraciji, ker ti ne potrebujejo milosti avstrijske vlade.

Če avstrijska vlada vse to stori, potem bo šele mogoče govoriti o pravi amnestiji. Poleg vsega tega pa se mora dovoliti popolna svoboda, ker ne gre, da bi režim te ljudi dalje preganjal in mučil. Z vsem tem bi bil po pravljavi šele majhen del grozne krivice naš avstrijskim narodom in republiko.

Avstrijska vlada je primorana, da vse to izvede. Obračun z malimi ljudmi še nadaljevati, ko je osvobodila nekaj voditeljev, je pri bi v inozemstvu zbudilo najhujšo nevednjo. Sedaj sta osvobojena tudi voditelja sučundov Loew in Eifler, ki sta bila pred mesecem da obsojena vsak na 15 let ječe.

Avstrijski politiki iščejo stikov tudi s Čehoslovako. Kanceler Dr. Schuschnigg poča predavati v Prago industrijski zvezi in listi se ogrevajo za zblizanje s čehoslovasko republiko. Predpogoj za to zblizanje mora biti prava storjenih krivic in uvedba demokracije, ker do sedanjega režima, ki se krha, republika ne more imeti pravega zaupanja.

Velevažen je preokret v Avstriji. Toda preokret napoln pota še ni izprememba. Razvoj Avstriji pa nas prav drastično poučuje, da se avtoritativni režimi razkrajajoči element v družbi. — D. P.

Lenoba je bolezen

Zdravniška veda zelo hitro napreduje in tako je uvrstila v oficijelno patologijo povsem nepričakovano dve novi bolezni. Prva je lenoba, eden izmed sedmih poglavitnih grehov. Doslej smo mislili, da je lenoba več ali manj prehodni odpor do dela, ki pa ima izključno moralno podlago. Zdaj se je pa izkazalo, da ni tako. Eden najboljših angleških zdravnikov zatrjuje, da gre za kronično bolezen, ki virajočo iz lahko možganske in mišične paralize. Če se bo znanosti posrečilo izolirati strup, ki ga izloča ta bolezen v človeškem telesu, bo kaj lahko odkriti protistrup in potem bodo tudi največji lenuhi ozdravljivi, pravi angleški zdravnik. In tako hoče v trenutku, ko morajo množice brezposelnih po vsem svetu živeti v brezdelju, ta dobičarna priležnost stototisoč po delu hrepenečih ljudi pred vrata neobrtnih čih tovarn.

Druga bolezen je starost, kar pa v splošnem ni nič novega. Nov je samo način zdravljenja te bolezni, kakor ga predlaga dunajski zdravnik dr. Porges. Izguba elastičnosti ožilja, ki je značilna za starost, baje ni posledica visokega števila let, temveč dednosti, posredno ali neposredne. Ta bolezen se da lečiti s pravilno prehrano. Večina bolnih starega človeka je baje čisto fizična posledica debelosti, razmatizem pa zakrivi prevelika teža telesa. Poleg tega star človek rad misli na bolezni, o katerih je slišal, a strah, kaj pogosto suggestivno, je vzrok polagoma naraščajočega zla. Treba je torej paziti, da se človek preveč ne zreda, ohrani duševno ravnotežje in da odganja od sebe strah, pa lahko dočaka visoko starost.

Boljševiški šah

Boljševiki so dosledno po svojem programu spremenili tudi "kraljevsko igro" v pravo bojno igro. Na kraljevo mesto so postavili amoro, simbol radia, kraljica figurira kot letala. Tekaj je postal tank, konj (vitez) pa — podmornica. Samo kmetje so ostali preprosti jakji. Boljševiki tudi ne poznajo črno-belih šahovnice, temveč belo-rdečo.

M. N. Tučevskij, sovjetski podkomisar obrambe.

poštenim potom, korupcijo pa on (Tesch) sovraži iz dna srca.

Na zaslišanju pred okrajnim odborom naše stranke o trditvi Obzorovega urednika je Tesch rekkel, da je gorostasna laž. On ima brata, ki že 29 let dela za mesto. Ima tudi sina, ki je delal prej za mesto kakor je bil Tesch izvoljen za aldermana, zdaj pa je odvnetik in ne potrebuje mestne službe. Drugega sorodnika nima. Pripravljen je na zaogovor pred mestnim svetom, pred klubom ali kjerkoli kedo hoče. Zahteval pa bo zadoščenja od Obzorovega urednika.

Iz tega lahko čitatelji razvidijo, kakšnih sredstev se poslužuje urednik in izdajatelj Obzora. Za doseg svojega cilja je pripravljen vzeti dobro ime poštenemu človeku. Uredniku Obzora bo dana prilika, da bo lahko dokazal, kar je pisal. Če ne bo mogel dokazati, bo moral preklicati in obžalovati, ako ne, bo šel v "špekambro" na odhiti.

Obzorovemu kandidatu F. Šnajderju pa samo tole: V svoj kampanjski odbor si on ni izbral pravih vodjev. Niso ne priljubljeni niti zmogni in mu bodo več škodovali ko koristili. Frank, enkrat si bil že razočaran, ker nisi hotel poslušati mojih in drugih pametnih nasvetov. Čuvaj se in drži roko na denarnici. Ne trosi denarja, ker nimaš prilike do izvolitve.

Nam niti na misel ne pride, da bi bil alderman Tesch poražen. Milwaukee bogataši bi res radi dali milijone, samo da bi socialisti izgubili iz mestne vlade. To bi seveda bila velika nesreča za mesto in za peto wardo bi bila sramota, če bi socialisti izgubili svojega zastopnika. Upam, da bodo volilci, ki se v peti wardi zavajajo, zakaj imajo aldermana v mestnem svetu, enoglasno volili za delavskega kandidata Tescha. Naša moč je sedaj večja, ker so združene vse delavske organizacije — socialistične, progresivne, unije in druge — ker vse vidijo vzorno gospodarstvo Milwaukeeja, ki slovi po vsej deželi. Zelo nespametno je kandidirati na strani kapitalistov, čeprav imajo dosti denarja. Glasovi so na strani delavcev, ki bodo odločevali.

Mi se ne bomo pripravili z Obzorom. Njegov lastnik gleda za svoj zaslužek — kdor da več. Mi gremo na delo in bomo vodili agitacijo doma, polemiko pa naj vodi Obzor. Bo videl, koliko mu bo to koristilo. Kandidat F. Š. naj se pripravi še na večjo blamažo kakor jo je že doživel. Bomo videli, če bo zopet socialisti dolžil kot je to storil po konvenciji SNPJ.

Joe Radelj, 16.

Popravek

Detroit. — V moj dopis z dne 28. jan. se je vrinilo nekaj pomot. Moja hči je bila v avtni neareči 30. decembra in ne septembra. Nadalje se nahaja Pauline Travnik v Highland Park General (ne Funeral) bolnišnici in pravilno ime darovalca za Mooneyjev sklad je Kopić, ne Kašić. Kate Krainz.

Zamorski kongres v Chicagu

Chicago. — Dne 14. in 15. februarja se bo v Chicagu vršil vaezamorski kongres, na katerem bodo razpravljali o problemih te zaposlajene ameriške rase. Kot opazovalci bodo socialistično stranko zastopali Frank Crosswaith, George Streator in Norman Thomas.

"Kompanijski zdravnik vas mora preiskati, ker mi ne smemo najemati slabšev." (Narisa Redfield.)

Vesti s Primorskega

LA SALUTI LA ZIA LAKOTA E IL ZIO TRPIM!

Pozdravi, ki mnogo povedo

Trst, januarja 1936. — Iz predkih pisem, ki prihajajo svojcem z abesinske fronte, ni mogoče pričakovati kakih odkritij. To predvsem ni mogoče, ker vlada silno stroga cenzura v tem pogledu. Znano je, kako Bado-glio tretira inozemske novinarje v Eritreji. Še bolj si mora-mo misliti poostreno cenzuro pri vojakihi samih. Vojaki pa bi se tudi bali sami pisati zara-di sebe in zaradi svojcev. Ne redko se zgodi, da vojaki noče-jo svojcem niti namigniti, da jim gre slabo, ker bi jih s tem upriličili v večjo žalost. Kljub temu pa je le uspešno nekemu izmed njih povedati položaj na bojišču. Seveda tega ni mogel na dolgo opisati, ampak se je moral omejiti le na nekaj stav-ov, v katerih je bila resnica skrita pred večimi očmi cen-zorja. Tako je neki vojak Itali-jan iz Trsta, ki zna tudi nekaj slovenščine na koncu pisma svo-jim staršem dodal še tale po-zdrav: "La saluti la zia Lakota e il zio Trpim!" S temi pozdra-vi je povedal mnogo. Jasno je, da v vsaki vojni ni prijetno. To-la fašizem je na dolgo in široko govoril, kako da gre vojakom iz-orno, da so zdravi, da jim ne manjka nič itd. itd. Položaj vo-jakov na abesinski fronti je vse precej kakor rožnat. Zaradi po-manjkanja zvez in dobrih cest trpijo glede hrane in vode. Prav kakor trpijo glede podnebja in zaradi drugih okolnosti. Ves fa-sistični optimizem je s tem or-žan.

Pismo našega fanta iz Makale Gorica, januarja 1936. — Prejeli smo pismo, ki nam ga je poslal neki oče iz Goriskega, v katerem opisuje njegov sin, kolikor je v danih razmerah mogoče, razmere, v katerih se nahaja kot vojak v italijanski afriški ekspediciji. Najbolj seveda opisuje potovanje in kra-je, ker o svojih razmerah in življenju ne more govoriti. Pi-mo se glasi:

Najprej Vam hočem opisati, kakšno potovanje in kakšne ce-te so od Decimere do Makale. Tami hribi in prepadi tako, da smo mislili, da se zdaj pa zdaj vravnemo in da ne bo ne duha ne sluha o nobenem več. Vendar pa smo vseno prišli srečno. Vo-li smo se z avtomobili eno noč in en dan brez prestopa tako, da smo bili vsi sili vožnje do-ri. Tukaj drugače ni ravno tako in tudi vode ne manjka. Še precej hladno. Ponoči je koro preveč mraz. Drugače pa je veliko nevarnosti, ker se na-jamajo pet kilometrov od prve linije. Tukaj smo dobili vse lovence, kar smo jih videli le, ko smo bili v Decimere. Često nas pridejo obiskati iz pr-ve linije. Nevarno pa je tudi bližnji črni ljudi in tistega, ki a ujamejo, zelo malicio na vse učine. Tako se moramo zelo va-rovati, kadar gremo ven. Vedno moramo imeti pripravljeno pu-ko z naboji. Do tukaj smo pri-šli ne da bi enkrat ustrelili. Če smo šlo tako naprej, ne bo hude-je. Pismo je datirano 14. dec. l. pove mnogo novega, ka-vo to, da je v prvih linijah kraju, kjer se sedaj vrše naj-je kruti boji, mnogo Sloven-

Prostovoljno" darovani poročni prstani

St. Peter na Krasu, jan. 1936. — Na široko razglašeno "pro-stovoljno" darovanje poročnih prstanov je, kot pravijo urad-je poročila, prineslo izredne u-pehe po naših vaseh proti pri-akovanju zelo visoko število. Vendar pa, da ne bi kdo mislil, se je vse to res prostovoljno-ralo, naj navedemo nekoliko u-čajev, ki so se pripetili v na-šarj ob tej priliki, ki poleg drugega jasno kažejo, kako faš-izem izkoristi vsako priliko, da se avetu vdanost italijanskih ržavljanov napram današnje-mu režimu.

V neki bližnji vasi je od hiše o hiše pobirala "prostovoljne" ate darove neka učiteljica.

Premijana po občinskem slugi. Vsej vasi se je le nekoliko žen-vo učiteljici, ki je od njih

zahtevala poročne prstane. Ta-ko je izmed naših žena ena po-nudila učiteljici namesto poro-čnega prstana, dva druga stara prstana. Ta pa jih je odklonila, češ, izroči poročni prstan in s-tem dokaži, da si zvesta državi kot svojemu možu.

Druga je učiteljico naglala, češ, da dovolj sem žrtvovala, saj imam dva sina na italijanskih bojiščih v Afriki. Tretji pa, ki ji je dejala, da poročnega prsta-na ne izroči, ker je ta njej poleg drugega tudi simbol zvestobe, je učiteljica zažugala, da bo mož, ki je zaposlen v neki to-varni, zaradi te njene odkloni-tve zgubil delo. Jasno je, da so naše žene bile primorane stisni-ti zobe in "prostovoljno" izro-čati prstane, če so se hotele iz-ogniti neprijetnostim in šikan-am.

Kako so hoteli kmetje v Povirju zažgati šolo?

Sežana, januarja 1936. — V Povirju so popravljali šolo in preurejali notranje prostore. Pri tem delu je bil zaposlen tu-di neki mizar iz bližnje vasi po-imenu Dane. Ta mizar je "sli-šal" nekega večera ob mraku, da so se kmetje v bližini šole pod drevesom pogovarjali, ka-ko bodo zažgali. Zvedel je pri-tem o celem načrtu in celo kdo bo kupil bencin, kdo bo zažgal itd. Javil je vse čez par dni ka-rabinjerjem, ki so zaprli pre-cejšnje število ljudi. Vse so od-peljali v Sežano in jih zaslise-ovali. Po kratkem zaslišanju pa so prišli do čudnih zaključkov in so postali zato bolj previdni. Ugotovili so namreč, da ljudje, ki so bili zaprti in obdolženi po-kusa požiga, niso bili tistega dne skupaj. Zato so šli k trgo-vcem v Sežani, ki prodajajo ben-cin in ugotovili pravega zločin-ca. Ugotovili so, da je dotični mizar sam kupil pri nekem trgo-vcu bencin, druge pa vžiga-lice. Zaprti so ga in takoj izpu-stili ostale ovađene osebe. Ova-đuh, ki je hotel tako spraviti mnogo ljudi v nesrečo, je dobil dve leti ječe pogojno. Ko se je enkrat tako onemogočil med ljudmi, da so se ga vsi izogibali, se je lotil še drugih prestopkov ter bi kmalu prišel pred sodi-šče radi tatvine. Ker se je tega menda preveč ustrašil, je šel in si sam vzel življenje z električ-nim tokom. Ta dogodek je od-jeknil daleč naokoli po kraških vaseh.

Odmevi abesinske vojne.—Kontrola nad pismi

Trst, januarja 1936. — Voja-ške oblasti vršijo najstrožjo kontrolo nad pismi, ki prihaja-jo z abesinskega bojišča. Delav-cem in vojakom, ki se vrnejo v domovino, pa je najstrožje pri-povedano, da bi sploh kaj pri-povedovali o Abesiniji. Vendar se kljub temu marsikaj izve, kar bi italijanske oblasti najrajši prikrivale. Tako je pred nekaj dnevi pisal nad vse zanimivo pi-smo neki Italijan, ki se je javil kot prostovoljec za Abesinijo. V pismu toži predvsem radi ne-razpoloženja, ki vlada med vo-jaki iz južne Italije proti Italij-anom iz Julijske Krajine in južnega Tirola. Zmerjajo jih s "ščavi" in "tedeski". Zaman so celo pritožbe pri komandantih. Tudi ti so po velikem številu iz južne Italije in zabavljajo čez Italijane iz novih pokrajin. Poleg teh recimo moralnih udar-cev pa morajo trpeti tudi raz-ne druge težkoče. Tako je isti dobrovoljec pisal domov, kako morajo bosi tekati po žgočem pesku in bodečem trnju, in da so že del časa brez "Wasser, Brot, Fleisch." (vode, kruha, mesa). Te besede je napisal v nemškem jeziku, da bi lahko šle skozi cenzuro. — Medtem pa se mora šolska mladina navduše-vati za vojno. Radi tega vodijo posebne fašistične zvezke — (Quaderni fascisti), v katere lepijo vsak dan italijanska voj-na poročila in vesti o raznih "italijanskih zmagah" ter pre-mikajo zastavice, da bi se bolj očitno pokazali italijansko pro-diranje.

Naši kmetje na Krasu pridelu-jejo pšenico "Nevem"

Postojna, januarja 1936. — Z vsakoletnim forsiranjem žit-nih bitkice Mussolini tudi pri nas končno vzbudil zanimanje za njegove ceremonialnosti. Marsikateri naš kmet je vezan in se mora udeležiti vseh takih državnih novotarij, drugi gre iz radovednosti, da ima potem čez zimo na razpolago dovolj materiala za vice, tretji se odlo-ve vabilu v upanju, da bo dobil razpisano denarno nagrado in si z njo vsaj za nekaj dni stre-sel skrb z ramen. Tako je pred letom ali dvema prišla v roke tozadevni komisiji pšenica, ki ni bila prav nič podobna itali-janski — furlanski pšenici, a dognati tudi ni mogla, kakšnega izvora je bilo seme pridelkovo. Zato se je komisija napotila do kmeta in poizvedovala, od kje je prišlo seme. Vendar so bila poizvedovanja zastoj. Nihče ni vedel povedati, odkod je pšeni-ca doma, ki na našem kameni-tem Krasu tako lepo uspeva in daje neverjetno bogat pridelek. Ko le niso mogli ničesar dogna-ti, je odločil neki Italijan kot član komisije, naj se ta pšenica imenuje "Nevem" in je ta pri-devek postal tudi uradno ime te vrste pšenice in je obveljal celo pri strokovnjakih.

"Babi — 520 lir"

Reka, januarja 1936. — Zna-no je, da so vse naše primke spremenili v italijansko obliko ter da oblasti vsakogar, ki bi se držnil podpisati s primkom v prejšnji slovenski obliki, ka-znujejo z visoko globo. Tako so tudi nekega Babiča prekrstili v Babija. In kot že marsikdo je imel tudi on to smolo, da se je na neko listino podpisal s svo-jim prvotnim primkom, a ob-lasti tega niso prezele. Bil je prijavljen in moral je plačati globo in stroške v znesku 520 lir. Zgodilo se je ravno nekako pred prazniki in je vsemu so-rodniku, ko mu je voščil, spo-ročil vso zadevo tako, da se je po-dvoščno podpisal: "Tvoj Ba-bi 520 lir." Časi so zdaj res ža-lostni in resni in tak znesek tež-ko pogreša danes vsak naš člo-vek, tudi najbolj premožen. A v naših ljudeh je kljub temu še vedno dovolj humorja in celo to-liko, da tudi ob najhujših udar-cih ne pozabijo na pikre šalice, naperjene proti novim vlastod-žcem.

"Slamo piccoli italiani, letos bolj zabiti k' lani"

Ljubljana, januarja 1936. — Naš rojak, ki je imel to srečo, da je lahko obiskal nekatere na-še kraje, nam je, ko se je vrnil, znal povedati marsikaj. Najbolj žalostno je, pravi med drugim, če človek opazuje naše najmlaj-še, za katere pravijo fašistični vlastodržci, da niso več naši, ampak jih zahtevajo popolno-ma zase. Zato skušajo našo naj-mlajšo generacijo odtegniti do-mači zemlji, običajem in govo-rici in napraviti iz njih prave janičarje. Morda se jim bo tu pa tam tudi kaj posrečilo, saj izmečki so se pokazali celo ta-koj ob prihodu Italijanov, ven-dar pa, kolikor se da danes ugo-toviti, nimajo tudi ty posebne sreče, kajti s kakim uspehom se ne morejo ponašati, pač pa obratno. S svojo metodo v ljud-skih šolah bodo dosegli le to, da bodo naši otroci ostali analfa-beti in da se bo tako začel po naših krajih počasi širiti anal-fabetizem, katerega do zdaj ni-smo poznali. To bo pa zanje tu-di najhujši spomenik, ko bodo odšli. Sicer bi človek tu pa tam na prvi pogled sodil naše otroke

drugače, ko jih vidi, kako stopi-cao, postrojeni v vrstah, oble-čeni v fašistične uniforme in prepevajo fašistično himno. Ko pa pomisli, da je to edino in zadnje, kar ima naš otrok dan-es, ko mu dom ne more nuditi morda niti poštenega kosa kru-ha več in čedne ter primerne obleke, gleda na vse te ceremo-nije čisto drugače. Zlasti dru-gače pa gleda, če opaža otroke po vaseh, ko se vrtijo v družbi mlajših in starejših in igraje prepevajo:

"slamo piccoli italiani, letos bolj zabiti k' lani."

Vojaški režim v Italijanskih to-varnah

Trst, januarja 1936. — Ze-lansko leto je fašizem 22. avgu-sta s posebnim zakonom uvedel takozvano "civilno mobilizaci-jo" po tovarnah in to v zvezi z vojno ter povečano vojno pro-dukcijsko. S tem zakonom so bile uvedene nove težke omejitve o-sebne svobode delavstva. Režim je z uveljavljenjem tega zaka-na, predno so bili dani zanj po-goji, ki jih sam predpisuje, stor-il veliko nezakonitost. Milita-rizirali so tako kot v slučaju prave vojne vse moške in ženske od 14 do 65 let. Težke posledice tega zakona se z dneva v dan kažejo. V tovarnah so vpeljane nove vojaške oblasti, pojačane s številnimi zastopniki in ovađu-hi, ki budno pazijo na gibanje delavstva. Kazni so se povečale, odpusti so na dnevnem redu, a za vsak najmanjši pregrešek je lahko delavec kaznovan z zapo-rom od 6 mesecev do 9 let. Kdor se ne prilagodi k delu do 5 dni, je smatran kot deržter in kaz-nuje se ga po vojaškem zakonu. Tovarna je spremenjena v vo-jakarna. Tako je v fašistični Ita-liji, ki se je hotela proslaviti s svojimi novotarijami na polju delavske zaštite in svobode, dan-es najbolj nemogoč položaj za delavca, ki se sploh ne more ni-kjer več svobodno gibati.

Arežiran na Nanosu in osumljen poskusa bega čez mejo

Vipava, januarja 1936. — V Vipavo je prišel s kolesom iz Trsta neki mladenič, ki je baje imel namen preprečiti mejo in se s tem izogniti mobilizaciji. V trgu je naletel na nekega doma-čina, ki je znal kot ovađuh in ki je vprašal mladeniča, kaj išče. Ta mu je zaupal svojo ne-srečo, da bi rad prišel čez mejo. Ovađuh mu je dal sicer navodi-la, toda napačna in šel nato ta-koj javit slučaj domačim kara-binjerjem. Ti so šli takoj za njim po poti, ki mu je ta poka-zal in sicer na Nanos. Karabi-njerje je spremljal seveda tudi ovađuh. Na Nanosu je bilo več drugih ljudi, ki so se mudili tam po svojem delu in ko so opazili, da gre do karabinjerji, so sku-šali mladeniča skriti. Toda ni jim uspelo in kmalu so ga našli ter odvedli v zapore. Posledice tega so morali občutiti tudi dru-gi, ki so skušali mladeniču po-magati. Ovađuh je bil povisan in odklikovan z zlato uro. Arež-irani mladenič mu je pa poleg tega dal že preje 50 lir in mu obljubil pustiti na dogovorjenem mestu tudi svoje kolo.

Imena ovađuha za enkrat ne bomo javili, ker upamo, da ga bomo ob drugi priliki, ko bomo imeli več dokazov proti njemu, lažje razkrinkali in se ne bo mo-gel za nobenim skrivati.

Sebičnež

Mož in žena stojita v zverin-jaku pred oplojo kletko. Žena reče možu:

"Pojdva dalje. — Jaz bi rajši videla leve!"

"Počakaj! Jaz najrajši gle-dam opice..."

"Da, ti zmerom misliš samo nase!"

Potem pa že!

"Največji mož, kar jih je kdaj živel, je bil prav gotovo Polikarp Trpin. Tako pametnega, marljivega in dobrotljivega mo-ža ne bo več na svetu!"

"Kako morete to trditi?"

"Oženil sem se z njegovo vdo-vo!"

All ste naročeni na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj list!

Slika kaže delavnico v St. Louisu, Mo., v kateri izdelujejo obleke za reliefne družine.

Protestne demonstracije kitajskih študentov proti japonskim militaristom v Peipingu.

400 Alpinov iz Gorice za vzhodno Afriko

Gorica, 10. januarja 1936. — V petek dne 10. jan. je iz Gorice odpovalo 400 alpinov, name-njenih v vzhodno Afriko. Ob 7. uri zjutraj nekako so imeli v vojašnici mašo, kateri so pris-tovali razni odličniki iz Gori-ce. Službi božji je sledilo tudi nekaj govorov, ki pa niso nare-dili na navzoče nikakega povel-jevanja. Še manj pa, da bi zbudili kakšno navdušenje. Vo-jaki so nato korakali skozi me-sto, spremljani od svojcev in občinstva. Bili so brez vsakrže-nega orožja, le kakih 40 mož med njimi je bilo opremljenih s pu-škami. Ko so korakali skozi me-sto, je bilo vse tiho in mirno, o navdušenju ali kakšnih vzdikih ni niti govora.

Velika umrljivost in boleznj po naših vaseh

Trst, januarja 1936. — Zlasti po kraških in istrskih vaseh se opaža v zadnjem času velika u-mrljivost ljudi, ki so se prime-roni v dobrih letih. So to zlasti oni, ki so morali iti skozi vso svetovno vojno in so prinesli s seboj kal ene ali druge bole-zni, ki se je v času pomanjkan-ja razvila, a povečana umrlji-vost pa je seveda v prvi vrsti v zvezi z velikim pomanjkanjem, v katerem žive naši ljudje, zlasti v pomanjkanju dobre hrane. Napori in delo so se podesetori-li. Pomanjkanje denarnih sred-stev pa jim onemogoča vsakršno zdravljenje v bolnišnicah in sploh pri domačih zdravnikih.

Na glavo postavljene številke

Chicago. — Lani je bilo v Chicagu zgrajenih 965 novih poslopij, 1607 pa podrtih. Leta 1926 je bilo postavljenih 14.263 novih poslopij, 762 pa porušenih. V zadnjih štirih letih so zgradili 2414 novih poslopij, 5127 pa podrti, kar je tudi na-predek za Chicago.

Najnovejša škotska

Neki mladenič iz Aberdeena se je zaljubil v lepo dekle iz sose-dnjega mesta. Da se prepriča, ali ga ima deklica rada, je šel ju-traj na vse zgodaj na pošto in ji poslal brzojavko z vprašanjem, ali ga ljubi.

Minil je ves dan, odgovora od dekleta pa ni bilo in ga ni bilo. Zvečer je šel mladi škot na mesto vprašati, ali ga čaka kak-šna brzojavka.

"Ne, nič ni prišlo," mu je od-govoril poštar. "Da sem jaz na vašem mestu," mu je še pripom-nil, "bi se dobro premislil, pre-den bi se oženil z dekletom, ki pusti človeka ves dan, da čaka ko na trnju..."

"O, ne!" je odkimal mladenič. "Dekle, ki čaka, da bo brzojav-ko oddala ponoči, po znižani pri-stojbini — takšno dekle bo šele prava žena zame!"

SLOVENSKI DELAVEC

star 30 let, z malo hčerko, se želi seznaniti s slovenskim ali hrvat-skim dekletom v starosti 23 do 30 let, tudi vdova z enim otro-kom se upošteva. Jaz imam stal-no delo. Če katero veselil, naj pi-še na naslov: Slovenski delavec, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Protestne demonstracije kitajskih študentov proti japonskim militaristom v Peipingu.

400 Alpinov iz Gorice za vzhodno Afriko

Gorica, 10. januarja 1936. — V petek dne 10. jan. je iz Gorice odpovalo 400 alpinov, name-njenih v vzhodno Afriko. Ob 7. uri zjutraj nekako so imeli v vojašnici mašo, kateri so pris-tovali razni odličniki iz Gori-ce. Službi božji je sledilo tudi nekaj govorov, ki pa niso nare-dili na navzoče nikakega povel-jevanja. Še manj pa, da bi zbudili kakšno navdušenje. Vo-jaki so nato korakali skozi me-sto, spremljani od svojcev in občinstva. Bili so brez vsakrže-nega orožja, le kakih 40 mož med njimi je bilo opremljenih s pu-škami. Ko so korakali skozi me-sto, je bilo vse tiho in mirno, o navdušenju ali kakšnih vzdikih ni niti govora.

Velika umrljivost in boleznj po naših vaseh

Trst, januarja 1936. — Zlasti po kraških in istrskih vaseh se opaža v zadnjem času velika u-mrljivost ljudi, ki so se prime-roni v dobrih letih. So to zlasti oni, ki so morali iti skozi vso svetovno vojno in so prinesli s seboj kal ene ali druge bole-zni, ki se je v času pomanjkan-ja razvila, a povečana umrlji-vost pa je seveda v prvi vrsti v zvezi z velikim pomanjkanjem, v katerem žive naši ljudje, zlasti v pomanjkanju dobre hrane. Napori in delo so se podesetori-li. Pomanjkanje denarnih sred-stev pa jim onemogoča vsakršno zdravljenje v bolnišnicah in sploh pri domačih zdravnikih.

Sebičnež

Mož in žena stojita v zverin-jaku pred oplojo kletko. Žena reče možu:

"Pojdva dalje. — Jaz bi rajši videla leve!"

"Počakaj! Jaz najrajši gle-dam opice..."

"Da, ti zmerom misliš samo nase!"

Potem pa že!

"Največji mož, kar jih je kdaj živel, je bil prav gotovo Polikarp Trpin. Tako pametnega, marljivega in dobrotljivega mo-ža ne bo več na svetu!"

"Kako morete to trditi?"

"Oženil sem se z njegovo vdo-vo!"

All ste naročeni na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj list!

Slika kaže delavnico v St. Louisu, Mo., v kateri izdelujejo obleke za reliefne družine.

Protestne demonstracije kitajskih študentov proti japonskim militaristom v Peipingu.

400 Alpinov iz Gorice za vzhodno Afriko

Gorica, 10. januarja 1936. — V petek dne 10. jan. je iz Gorice odpovalo 400 alpinov, name-njenih v vzhodno Afriko. Ob 7. uri zjutraj nekako so imeli v vojašnici mašo, kateri so pris-tovali razni odličniki iz Gori-ce. Službi božji je sledilo tudi nekaj govorov, ki pa niso nare-dili na navzoče nikakega povel-jevanja. Še manj pa, da bi zbudili kakšno navdušenje. Vo-jaki so nato korakali skozi me-sto, spremljani od svojcev in občinstva. Bili so brez vsakrže-nega orožja, le kakih 40 mož med njimi je bilo opremljenih s pu-škami. Ko so korakali skozi me-sto, je bilo vse tiho in mirno, o navdušenju ali kakšnih vzdikih ni niti govora.

Velika umrljivost in boleznj po naših vaseh

Trst, januarja 1936. — Zlasti po kraških in istrskih vaseh se opaža v zadnjem času velika u-mrljivost ljudi, ki so se prime-roni v dobrih letih. So to zlasti oni, ki so morali iti skozi vso svetovno vojno in so prinesli s seboj kal ene ali druge bole-zni, ki se je v času pomanjkan-ja razvila, a povečana umrlji-vost pa je seveda v prvi vrsti v zvezi z velikim pomanjkanjem, v katerem žive naši ljudje, zlasti v pomanjkanju dobre hrane. Napori in delo so se podesetori-li. Pomanjkanje denarnih sred-stev pa jim onemogoča vsakršno zdravljenje v bolnišnicah in sploh pri domačih zdravnikih.

Sebičnež

Mož in žena stojita v zverin-jaku pred oplojo kletko. Žena reče možu:

"Pojdva dalje. — Jaz bi rajši videla leve!"

"Počakaj! Jaz najrajši gle-dam opice..."

"Da, ti zmerom misliš samo nase!"

Potem pa že!

"Največji mož, kar jih je kdaj živel, je bil prav gotovo Polikarp Trpin. Tako pametnega, marljivega in dobrotljivega mo-ža ne bo več na svetu!"

"Kako morete to trditi?"

"Oženil sem se z njegovo vdo-vo!"

All ste naročeni na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj list!

Slika kaže delavnico v St. Louisu, Mo., v kateri izdelujejo obleke za reliefne družine.

Protestne demonstracije kitajskih študentov proti japonskim militaristom v Peipingu.

400 Alpinov iz Gorice za vzhodno Afriko

Gorica, 10. januarja 1936. — V petek dne 10. jan. je iz Gorice odpovalo 400 alpinov, name-njenih v vzhodno Afriko. Ob 7. uri zjutraj nekako so imeli v vojašnici mašo, kateri so pris-tovali razni odličniki iz Gori-ce. Službi božji je sledilo tudi nekaj govorov, ki pa niso nare-dili na navzoče nikakega povel-jevanja. Še manj pa, da bi zbudili kakšno navdušenje. Vo-jaki so nato korakali skozi me-sto, spremljani od svojcev in občinstva. Bili so brez vsakrže-nega orožja, le kakih 40 mož med njimi je bilo opremljenih s pu-škami. Ko so korakali skozi me-sto, je bilo vse tiho in mirno, o navdušenju ali kakšnih vzdikih ni niti govora.

Velika umrljivost in boleznj po naših vaseh

Trst, januarja 1936. — Zlasti po kraških in istrskih vaseh se opaža v zadnjem času velika u-mrljivost ljudi, ki so se prime-roni v dobrih letih. So to zlasti oni, ki so morali iti skozi vso svetovno vojno in so prinesli s seboj kal ene ali druge bole-zni, ki se je v času pomanjkan-ja razvila, a povečana umrlji-vost pa je seveda v prvi vrsti v zvezi z velikim pomanjkanjem, v katerem žive naši ljudje, zlasti v pomanjkanju dobre hrane. Napori in delo so se podesetori-li. Pomanjkanje denarnih sred-stev pa jim onemogoča vsakršno zdravljenje v bolnišnicah in sploh pri domačih zdravnikih.

Sebičnež

Mož in žena stojita v zverin-jaku pred oplojo kletko. Žena reče možu:

"Pojdva dalje. — Jaz bi rajši videla leve!"

"Počakaj! Jaz najrajši gle-dam opice..."

"Da, ti zmerom misliš samo nase!"

Potem pa že!

"Največji mož, kar jih je kdaj živel, je bil prav gotovo Polikarp Trpin. Tako pametnega, marljivega in dobrotljivega mo-ža ne bo več na svetu!"

"Kako morete to trditi?"

"Oženil sem se z njegovo vdo-vo!"

All ste naročeni na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj list!

Slika kaže delavnico v St. Louisu, Mo., v kateri izdelujejo obleke za reliefne družine.

Protestne demonstracije kitajskih študentov proti japonskim militaristom v Peipingu.

400 Alpinov iz Gorice za vzhodno Afriko

Gorica, 10. januarja 1936. — V petek dne 10. jan. je iz Gorice odpovalo 400 alpinov, name-njenih v vzhodno Afriko. Ob 7. uri zjutraj nekako so imeli v vojašnici mašo, kateri so pris-tovali razni odličniki iz Gori-ce. Službi božji je sledilo tudi nekaj govorov, ki pa niso nare-dili na navzoče nikakega povel-jevanja. Še manj pa, da bi zbudili kakšno navdušenje. Vo-jaki so nato korakali skozi me-sto, spremljani od svojcev in občinstva. Bili so brez vsakrže-nega orožja, le kakih 40 mož med njimi je bilo opremljenih s pu-škami. Ko so korakali skozi me-sto, je bilo vse tiho in mirno, o navdušenju ali kakšnih vzdikih ni niti govora.

Velika umrljivost in boleznj po naših vaseh

Trst, januarja 1936. — Zlasti po kraških in istrskih vaseh se opaža v zadnjem času velika u-mrljivost ljudi, ki so se prime-roni v dobrih letih. So to zlasti oni, ki so morali iti skozi vso svetovno vojno in so prinesli s seboj kal ene ali druge bole-zni, ki se je v času pomanjkan-ja razvila, a povečana umrlji-vost

Dolina meseca

ROMAN

Epital JACK LONDON—Pisatelj Vladimir Levstik

Tedajci pa je nedaleč od njiju s kovinskim, škrlatim glasom zavrcal črček in Saxon se je vnovič zdrnil. Nekaj minut je potrpežljivo poslušal, dokler ni Billy izbruhnil:

"Veš kaj, to je od sile, karkoli je." "Kaj meni, ali je kača klopotača?" je vprašala z mirnostjo, ki je v resnici ni čutila.

"Prav to sem mislil." "Nekoč sem videla dve, v oknu Bowmanove drogerije. In veš, Billy, kača ima vol z zob, in če te z njim useka, se strup poredi po žlebu."

"Brrr," se je stresel Billy, a njegov strah ni bil samo norčevanje. "Vaak pravi, da je to gotova smrt, razen če si Bosco. Ali se ga spominjaš?"

"On jih žive je! Žive jih je! Bosco! Bosco!" je odgovorila Saxon, oponašaje klicarja neke semanje "komedije."

"A vendar, vsem Boscovim klopotačam so bile strupene žleze izrezane. Kaj druga ne more. He, he! Čudno je, da ne morem zaspati. Če bi vsaj ta prekleta stvar zaprla kljun. Rad bi vedel, ali je res klopotača."

"Ne," je odločila Saxon, "ne more biti. Vse klopotače so že davno iztrebljene."

"Kje je potem Bosco dobil svoje?" je z neovrgljivo dovednostjo vprašal Billy. "In ti, zakaj ne zaspiš?"

"Menda zato, ker mi je vse tako novo," je odgovorila. "Vidiš, še nikoli v svojem življenju nisem spala pod milim nebom."

"Jaz tudi ne. In do današnjega dne sem zmerom mislila, da je to zabava." Prelegel se je na neumljenem pesku in težko vzdihnil. "Mislim pa, da se bova čkasoma privadila. Kar morejo drugi, moreva tudi midva, in pod milim nebom je spalo prebiti dosti ljudi. Dobro reč je to. Tu sva prosta in neodvisna, sama svoja gospodarja, nikomur ne plačujeva najemnine."

Mahoma je utihnil. Neki v grmovju se je oglašalo pretrgano šumastje. Ko sta hotela dognati, odkod prihaja, je skrivnostno utihnilo; a komaj ju je obšla prva slutnja zapanosti, se je šumastje prav tako skrivnostno spet pričelo.

"Slišati je, kakor da bi se nekaj plazilo proti nama," je menila Saxon in se tesneje privila k Billyju.

"Nu, vsekako ne bo kak divji Indijanec," je bila najboljša tolažba, ki jo je našel zanjo. Nato je nalašč zasehal.

"Eh, prava reč! Česa bi se neki plašila. Pomislil, kaj vse so prestali pionirji."

Čez nekaj minut so mu jela ramena drgetati in Saxon je uganila, da se na tihem smeje.

"Pravkar sem se spomnil istorije, ki jo je moj oče rad pripovedoval," je pojasnil. "Junakinja zgodbe je stara Suzana Kleghornova, ena izmed oregonskih pionirskih žena. 'Eno-eko Suzano' so jo imenovali, ker je imela stekleno oko; a streljati je znala, da je ni zlahka nihče prekosil. Nekoč na preriji so Indijanci napadli vozniko karavano, s katero je potovala. Naši ljudje so razpostavili vozove, pogladi Indijance v beg in jih mnogo pobili. Premočni so bili, da bi jih bili mogli Indijanci na ta način užgati; a kaj napravijo Indijanci? Da bi jih zvalili na plano, vzamejo dve beli dekleti, ki so ju bili zajeli pri neki drugi odpravi, in ju začno mučiti. To so delali izven streljanja, a vendar tako, da je lahko vsak videl. Računali so, da belih tega ne bodo mogli prenesti in bodo planili venkaj — in prav to so hoteli Indijanci doseči."

"Beli možje niso mogli ničesar storiti. Če bi bili udarili izza voz, da bi rešili dekleti, bi bili izgubljeni, ker bi bili Indijanci navajili na vozove. To je pomenilo za vse gotovo smrt."

Frederic Boutet:

Skok v Seino

"Zdaj sem pa sita! Sita sem, ali slišiš? Ne boš me imel za neumno gos, ki bo zmerom plesala po tvojih notah. Sita sem te, do grla sem te sita!"

"Kaj praviš? Česa si sita?"

Še ves zaspan je sedel v svoji postelji, lase je imel zmršene. Andre je prestrašeno gledal svojo Coletto, kako je stala v tenki, s čipkami obrobljeni nočni srajci sredi spalnice in trmasto tolkla z nogami ob tla.

Poslednje čase jo je tako pogosto prišla togota, da se je kar bal. Ni mu šlo v glavo, da more to nežno in drobeno bitje razsajati ko obsedena osa.

"Vsega sem sita!" je vpila. "Tebe sem sita, življenja, saj sem že tri leta pokopala, odkar živim s teboj pod isto streho. Dovolj mi je te siromašne sobice, dovolj tega preskromnega življenja, sita sem tvojega praznega žepa in lačna lepih oblek, bleščečega nakita..."

"Ali mar nisi lepa? Nu in kaj imam poleg te lepote? Nič, samo tvojo pisikavo ljubezen. Hvala lepa za takole pogrebniško! Sita sem, sita!"

A kaj naredi stara Suzana drugega, kakor da vzame staro kentuckyjsko risanico z dolgo cevjo? Skoraj trojno mero smodnika nabije vanjo; nato, pomeri na velikega Indijanca, ki se je posebno vneto ukvarjal z mučenjem deklet, in sproži. Seveda jo je vrglo vznak in v ramenu je bila potem vso pot hroma, dokler niso prišli v Oregon, a tistega dolgina je vendar podrla. Preden je utegnil pomisliti, kaj ga je zadelo, je bil že mrtev.

Pa to ni tista istorija, ki sem ti jo hotel povedati. Stara Suzana je bila menda zatelebana v Johna Ječmenjaka. Če je bilo le količ- kaj prilike, se ga je do nezvesti nabrala. In njeni sinovi, hčere in dedec so morali strašno paziti, da ga niso pustili na kakem kraju, kjer bi ga bila dobila v roke."

"Koga?" je vprašala Saxon.

"Johna Ječmenjaka. — Oh, ti tega ne veš. To je staromodno ime za whisky. Nu, nekega dne so šli vsi drugi z doma — bilo je neke v nekem kraju, ki mu pravijo Bodega, tam so se bili naselili po prihodu iz Oregona — le stara Suzana se je izgovorila s svojim revmatizmom, češ, da od bolečin ne more nikamor. A njeni ljudje niso bili neumni. V hiši je bil dvoglasni sodček whiskyja. Prav, so ji dejali, a preden so odšli, je moral eden izmed vnukov splezati na visoko drevo za skednjem in tam obesiti sodček šestdeset čevljev visoko od tal. Ko so se pa zvečer vrnili, je ležala Suzana vzlic temu do mrtvega pijana v kuhinji na tleh."

"Pa ne da bi bila splezala na drevo?" se je ohrabrila Saxon, ko Billy ni pokazal namena, da bi nadaljeval. "Kaj se!" se je zmagovalno zasmejal. "Ona je kratkotako privlekla pralni čeber in ga postavila tik pod sodčkom na tla. Na to je šla po svojo staro puško in razstrelila sodček na trake, tako da ji ni bilo treba drugega kakor polizati whisky iz čebra."

Spet je Saxon že dremala, ko se je tisto šumastje iznova oglašilo, to pot že bliže nego prej. Njena razdražena domišljija je silila v tem šumu nekaj potuhnjene in si takoj naslikala divjo zver, kako se plazi proti njima.

"Billy," je šepnila.

"Da, saj poslušam," je bil odgovor — očitno je tudi on ves čas bedel.

"Ali ne bi utegnil biti kak panter ali nema- ra... divja mačka?"

"Nemogoče. Vse te zveri so že davno pobili. Tu je mirna farmerska pokrajina."

Blodna sapa je zajela med drevjem in Saxon je vztrepetala. Črčkovno skrivnostno škrlenje je s sumljivo nenadnostjo utihnilo. Nato se je šumastje izpremenilo v zamolkel, a težek udar, ki je Saxonu in Billyju tako preplašil, da sta oba sedla v svojih odejah. Po- slej ni bilo slišati ničesar več; spet sta legla, čeprav se jima je zdela zdaj še tihta zlovesča.

"Uh," se je oddahnil Billy. "Kakor da ne vem, kaj je bilo. Kunec je bil. Že dostikrat sem silal domače kunce, ko z zadnjimi nogami takole tolečijo ob tla."

Saxon se je zaman trudila, da bi zaspala. Delj ko je trajalo to ležanje, traji je postal pesek. Meso in kosti so jo že bolele od dotika z njim. In dasi je njen razum zavračal vsako možnost kakke divje nevarnosti, ji je vendar domišljija z neumorno vneto slikala strahoto za strahoto.

Tedaj se je začel nov šum. To ni bilo ne lo- mastenje ne ropot, ampak bolj tako, kakor da bi se nekaj velikega premikalo po grmovju. Časih je praskala kaka veja in se zlomila; in enkrat sta čula, kako je nekaj potisnilo veje v grmovju na stran in kako se spet šinile v pre- jšnjo lego.

(Dolga prihodnja...)

"Colette, tak saj si vendar ve- dela, da sem samo akromen u- radnik. In vendar si me ljubila!"

"Da, da, toda mislila sem, da si boš znal nekako pomagati, da boš vendar kdaj zaslužil še kak- sen krajcar po strani... Nekaj bi ti že lahko prišlo na pamet... Igraj bi na borzi... Saj si ven- dar v banki..."

"Zaradi tega, ker sem v ban- ki, pač ne ni, da bi moral imeti denar. Tak pomiri se vendar, Co- lette... Kaj ti je pa prav za prav? Ničesar ti nisem storil... Ali si pozabila, kako dobro sva se sinoči zabavala..."

"Saj to je tisto..."

Obmolnila je, zakaj po nobe- ni ceni ni hotela priznati Andre- ju, da jo je prav snočnji obisk gledališča — in pozneje še kavar- na — spravil v obup. V tej ka- varni so večerjali elegantni lju- dje, medtem ko je ona sedela ob skodelici kave; šels snočji jo je obalo prepričanje, da se kopleje nekateri ljudje v denarju, da si lahko privoščijo razkošja in za- bave, kolikor se jim le hoče. Po- noči ko je bedela, je premišlje- vala o vsem tem; zdaj je bila prepričana, da tega siromašne- ga uradnika ne ljubi in sreča- ja bila, da mu se ni postala žena.

"Pol devetih — zdaj moram

vstati, sicer zamudim pisarno," je dejal Andre.

"Kar vstani, če se ti ljubi, to- da če hočeš zajtrk, si ga kar sam skuhaj. Ne bom ti več služkinja; sita sem tega do grla."

Pa je vendar vstala in skuha- la Andreju kavo, medtem se je pa on v sosednji sobi oblačil.

Ko je prišel v kuhinjo, mu je že nalivala dehtečo kavo...

"Hvala ti lepa," je dejal ves srečen. "Vidiš, da se slabšo delaš kakor si... pa vendar si mi sku- hala kavo."

Hotel jo je objeti, toda ona se mu je umaknila.

"Veš, grdo bi bilo, če bi ti je ne bila skuhal. Sicer je pa vse- eno, enkrat več ali enkrat manj."

"Kaj naj to pomeni?"

"To pomeni, da pojdem... Resno in s premislekom govo- rim... Nočem več s teboj živeti. Bila sem strojepliska, ko sva se spoznala. Vdala sem se ti, ker sem te ljubila. In ker sem bila svobodna. Zdaj te pa več ne lju- bim in hočem biti prosta, da si bom sama rezala svoj kruh, ki mi po vseh pravicah gre. Dokler ničesar boljšega ne najdem, bom pač spet strojepliska."

Govorila je mirno, a odločno, to je Andre precej spoznal. Pre- bledel je: ali jo bo mar izgubil?

Sele zdaj je čutil, kako zelo jo ljubi.

"Colette, saj ni mogoče, saj ne moreš biti tako brezsrčna. Vem, da me samo strah," je jecjal s pridruženim glasom.

"Pač, pač, prav resno mislim. Ko se boš nocoj vrnil, me ne bo več."

"Colette, draga, ljuba Colet- te... Nikar!"

Pokleknil je pred njo in ji ob- jel kolena. S solzami jo je rotil, naj mu priznase, naj mu ne stre srca. Saj je ona edina, edina, sladka ljubica, edina svetla toč- ka njegovega življenja, edino njegovo veselje... Saj bo zaslu- žil denarja, za povznanje plače bo prosil... vse bo storil, kar je v njegovi moči... samo zapusti naj ga nikar...

Colette vse njegove prošnje ni- so ganile; preresno se je bila od- odločila — in njena volja je bila močnejša od ljubezni. Sita je bi- la beraštva.

"Ali veš, da je že pol enaj- stih" mu je slednjo dejala.

Poskočil je, kakor da bi ga bila strela oplazila. Pisarna!... Šef, gospod Dupont je hudo strog predstojnik in na uradne ure pazi ko ris.

"Zdaj moram pa, brž zdoma. Kaj taknega!... Toda, Colette, obljubi mi, da boš nocoj doma. Kaj ne da, ljubica?... Saj boš... prav za gotovo?"

Nič ni odgovorila. Spet in spet jo je s povzdignjenimi rokami prosil. Ko ji je bilo prosjačenje dovolj, mu je dejala, da bo prišla, samo da se ga vendar že odkriža.

Andre je olajšano odšel, ven- dar ga je moril nemir. V pisarno je prišel z veliko zamudo. Šef ga je nadrl, sporekel se je z njim, in popoldne — Andre še počeno o- obedoval ni — ga je klical gospod Dupont v pisarno.

Gospod Dupont je bil rejen in dobrasčen gospod. Samo mnogo si je domišljeval o svoji važno- sti in zaradi tega je bil včasih preveč gospodovalen. Ko mu je bral kozje molitvice, je mislil An- dre na Coletto in je popolnoma zmehčano odgovarjal. To je šefa tako ujezilo, da je Andreja vrgel iz pisarne in mu s prvim odpove- dal.

Odpoved službe, ki bi bila sicer Andreja popolnoma strla, ga v njegovi žalosti niti ganila ni. Mislil je samo na Coletto. Komaj je bilo uradnih ur konec, je ste- kel z utripajočim srcem domov. In glej, Colette ni bilo nikjer.

Vso svojo obleko in vse perilo je bila odnesla, na mizi mu je pa pustila pismo s sporočilom, da je med njima vsega za zmerom ko- nec.

Mladi mož se je bridko razjo- kal. Ni in ni mogel več ostati v tem stanovanju, ki se mu je zde- lo brez Colette prazno in pušto. Odšel je na cesto in pohajko- val iz ulice v ulico. Po glavi so se mu podile obupne misli. Stopil je v neko kavarno in spil na du- šek kozareček likerja, še enega, še drugega, še tretjega...

Malo, prav malo mu je odleg- lo. Moral bi na večerjo, toda še spomnil se ni nanjo.

Blodil je po ulicah zdaj sem, zdaj tja. Znočilo se je... Niti zavedel se ni, ko je stopal po kamnitih stopnicah proti Seini.

Stopal je ob kanalu in gledal v temno vodo, kjer so se zrcalile mestne luči. Nenadoma ga je preletela misel, da je toliko tisoč ljudi na svetu, ki se iz obupa ali iz nesrečne ljubezni sami ubije- jo... Ledeni mu je zagomazelo po hrbtu. Nikoli ne bi mogel iti sam v smrt, če bi bil še tisočkrat bolj žalosten, če bi bil še v večji zadregi, če bi ga tlačila še hujša revščina... Colette ga je zapustila. Hudo ga je to bolelo...

Zdaj se službe ni imel... Da, da, žalostna bodočnost ga ča- ka, skrbi, tekanje od banke do banke, pomanjkanje... Da bi se ubil... Ne, ne, nikoli!

Nenadoma je zaslišal za seboj divji vrišek in živžvanje in videl je, da se podi nekaj temnega pro- ti njemu...

Velik pes se je nenadoma za- letel vanj in Andrej je v loku zle- tel čez ograjo v Seino. Tako se je prestrašil, da je pri priči ome- dlel... Temni valovi reke so ga odnesli s seboj.

Ko se je spet zavedel, je ležal na belo pogrnjeni postelji v ne- znani sobi. Okrog njega so stali ljudje in se spogledovali. Kakor v polnu je slišal, kako je nekdo dejal: "Da, prav natanko sem

videl, kako je šel po stopnicah k Seini, kako je korakal ob obrežju in nenadoma skočil v vodo."

Andre ni natanko razumel, kaj naj to pomeni... Zdelo se mu je, da ljudje mislijo, da je hotel iti v smrt. Hotel je govoriti, hotel je povedati dobri ljudem res- nico, toda sredi teh misli mu je šinila nova misel v glavo: ljudje mislijo, da sem se hotel sam so- diti, prav, pa naj mislijo. Bom videl, kako si bo Colette očitala svojo nezvestobo, bom videl, ka- ko bo gospod Dupont zija, ko je pa zmerom zatirjeval, da je tak- šen človekoljub!

Ko so Andreja na policiji iz- praševali, kaj ga je gnalo v ta obupni korak, je preprosto dejal: "Osebnе skrbi in gospodarske te- žave." Policijski komisar ga je silil, naj se mu pridruži, da ne bo več počenjal takšnih neumnosti. Andre mu je zatrdno obljubil, da bo opustil sleherno misel na sa- momo.

Dnevnik so natisnili v stolpu "Obupanci" tri vrstice o An- drejevem samomorilnem posku- su. In prva, ki je prihitela k obu- panemu Andreju, je bila Colette, vsa obupana in obokana, vsa strta in skesana, prekipajoča ljubezni — in malo mogoče po- nosna, ker si je domišljevala, da je ona junakinja te drame. Pri- segla mu je, da mu bo ostala do poslednjega diha zvesta, njemu, ki jo je tako ljubil, da se je ho- tel zaradi nje utopiti.

Četrt ure kasneje je obiskal gospod Dupont svojega uradni- ka. Gospod šef je bil odkritosr- no skesan, zakaj bil je prepričan, da ga je s svojo trdo besedo po- gnal v valove. Kar cedil se je od dobrote, očetovsko je očital mla- demu Andreju njegovo nepre- mišljenost in mu zagotavljal, da svojega odpusta vendar ni mislil resno, da ga je hotel samo pre- strašiti in ga navaditi reda. Se- veda ga bo z veseljem sprejel na- zaj, če plač mu bo povisla, pa še precej...

Andre je najprej Coletti, po- tem pa še svojemu šefu prisegel, da se ne bo nikoli več poskušal v pletanju po nočni Seini...

Ves hvaležen je mislil pri teh obljubah na velikega psa, ki mu je zagotovil neskrbno življenje v bodočnosti in neskaljeno ljube- zensko srečo s Coletto.

Ko sem bil prvič zaljub- len

Iz spominov slavnega francoske- ga pisatelja in igralca

Bilo mi je trinajst let. Ona je bila krasna! Kaj pravim: bo- žanska, najlepša ženaka v Pa- rizu. Toda takrat tega nisem vedel. Bila je hči znamenitega slikarja in poročila se je z naj- znamenitejšim pisateljem tiste- ga časa. Njen mož je bil naj- boljši prijatelj mojega očeta — pozneje sva se spoprijateljila še midva.

Ko je bila ona še v domači hiši, sem kot otrok dostikrat za- hajal tla in se igral z njenimi mlajšimi bratci. Imela je pre- krasne oči in nič čudnega ni, da sem se na prvi pogled zaljubil vanjo. Dečko trinajstih let pač še ne ve, kaj je ljubezen, toda takrat se mi je zdelo, da kar moram ljubiti to deklico.

Neprestano sem sanjal o njej. Spraveval sem se, ali naj se ji izpovem ali ne. Omahoval sem. Ah ne — bolje, da ne. Rajši u- mrem!

Vendar sem ji hotel na neki način pokazati svojo naklonje- nost in odločil sem se za juna- ško delo.

Zbiral sem drobiž — stradal in v enem mesecu sem imel vsotico, za katero sem lahko kupil krasen šopek vijolic. Osem fran- kov! (Zame je bil to že velik denar.) Šopek je bil tako težak, da sem ga moral nositi v obeh rokah.

Šel sem k njim. To pot nisem poiskal otroške sobe, temveč sem se držnil kar k njeni soba- rici, da me najvi. Dolgo sem čakal, ker je imela moja obo- ževanka neki obisk. Po dolgem času me je vendar sprejela in z nemalo začudenim glasom vprašala:

"Ah ti si, mali! In kaj bi rad pri teki?"

Ni se opazila mojega šopka, ker sem ga skrival za hrbtom. Bil sem vznemirjen — končno se mi je posrečilo, da sem se vendar zbral. Napravil sem strogo resen obraz stopil koraj-

Rusko dekle razkazuje moderne obleke v neki moskovski trgovini.

žno pred njo, pokazal ji šopek in v zanosu vzdihnil:

"Evo, gospodična, zato sem prišel."

Vzradostila se je, vzela šopek, ga povohala in rekla:

"Ah, kako lepo diši to cve- tje!" Stopila je tik k meni, me pobožala po laseh in poljubila na čelo:

"Povej svojemu očki, da se mu za šopek najtopleje zahva- lim."

KNJIGE S. N. P. J.

Pri Prosveti oziroma Književ- ni Matici SNPJ imamo na rokah še nekaj dobrih knjig in če kate- ro želite naročiti, sedaj je čas zato.

The Native's Return.....\$2.00
Ameriški Slovenci, stane.....5.00
Slovensko-Angliška Slovnica...2.00
Zajednici.....1.75
Zakon Biogenije.....1.50
Pater Malaventura v kabaretu...1.50
Jimmie Higgins.....1.00
Hrbenica, igra......25
Med brati, igra......15

Denar in naročilo pošljite na naslov:

PROSVETA
2657 S. Lawndale Avenue,
Chicago, Ill.

All ste že naročili Prosveto ali Mla- dinski list s svojim prijatelju ali so- rodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in po- šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člano ali nečlano \$6.00 za eno leto naro- čnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 za tednik, se jim to po- šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za član S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrul. države in Kanado \$6.00
1 tednik in.....4.80
2 tednika in.....3.60
3 tednike in.....2.40
4 tednike in.....1.20
5 tednikov in.....nič

Za Evrope je.....\$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Men- order v plačilo in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bo moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati do- volj vsoto lista Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo listni datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljam naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime.....Čl. družina št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov mo- je družine:

2).....Čl. družina št.....

3).....Čl. družina št.....

4).....Čl. družina št.....

5).....Čl. družina št.....

6).....Čl. družina št.....

7).....Čl. družina št.....

8).....Čl. družina št.....

9).....Čl. družina št.....

10).....Čl. družina št.....

11).....Čl. družina št.....

12).....Čl. družina št.....

13).....Čl. družina št.....

14).....Čl. družina št.....

15).....Čl. družina št.....

16).....Čl. družina št.....

17).....Čl. družina št.....

18).....Čl. družina št.....

19).....Čl. družina št.....

20).....Čl. družina št.....

21).....Čl. družina št.....

22).....Čl. družina št.....

23).....Čl.